

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
GIOVANNI PITRUZZELLA
της 7ης Νοεμβρίου 2019¹

Υπόθεση C-480/18

**AS «PrivatBank»
παρισταμένης της:
Finanšu un kapitāla tirgus komisija**

[αίτηση του Augstākā tiesa (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Λεττονία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά – Οδηγία 2007/64/EK – Άρθρα 2, 20, 21, 51, 75 και 80 έως 83 – Πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2007/64/EK – Υπηρεσίες πληρωμών παρεχόμενες σε νόμισμα άλλο από το ευρώ ή από το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ – Αρμόδιες αρχές – Προληπτική εποπτεία – Διαδικασίες καταγγελίας και διαδικασίες εξωδικαστικής προσφυγής – Μη εκτέλεση ή εσφαλμένη εκτέλεση εντολής πληρωμής»

1. Ο τομέας των υπηρεσιών πληρωμών εξελίσσεται ταχέως και διαρκώς χάρη στις συνεχιζόμενες τεχνολογικές καινοτομίες, θέτοντας προκλήσεις για τους θεσμούς οι οποίοι είναι αρμόδιοι για να καθορίσουν το κανονιστικό πλαίσιο για τις υπηρεσίες αυτές. Ο τομέας αυτός έχει θεμελιώδη σημασία στις σύγχρονες οικονομίες οι οποίες στηρίζονται στην ύπαρξη αποτελεσματικών και ασφαλών συστημάτων πληρωμής.

2. Στο πλαίσιο αυτό, η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, την οποία υπέβαλε το Augstākā tiesa (Ανώτατο Δικαστήριο, Λεττονία), αφορά την ερμηνεία διάφορων διατάξεων της οδηγίας 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά², η οποία έθεσε τις βάσεις για τη δημιουργία της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών πληρωμών καθώς και εναρμονισμένου πλαισίου της Ένωσης για τα συγκεκριμένα είδη υπηρεσιών. Η προμνησθείσα οδηγία έχει πλέον καταργηθεί και αντικατασταθεί από την οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά³, η οποία διατήρησε, εντούτοις, ουσιαστικά την ίδια δομή με την προϊσχύσασα και αρκετές διατάξεις αυτής αναλλοίωτες.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

2 Οδηγία 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1).

3 Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/EK, 2009/110/EK και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/EK (ΕΕ 2015, L 337, σ. 35). Η οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 κατάργησε και αντικατέστησε την οδηγία 2007/64 από τις 13 Ιανουαρίου 2018. Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας των κρίσιμων στην κύρια δίκη πραγματικών περιστατικών, η διαφορά της κύριας δίκης εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 2007/64.

3. Η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να ερμηνεύσει το περιεχόμενο διάφορων διατάξεων της οδηγίας 2007/64, εκ των οποίων πολλές επαναλαμβάνονται στην οδηγία 2015/2366, στο πλαίσιο διαφοράς η οποία ανέκυψε μεταξύ λεττονικής τράπεζας και της Finanšu un kapitāla tirgus komisija (επιτροπής χρηματοπιστωτικών αγορών και κεφαλαίων, στο εξής: επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών) σχετικά με τη νομιμότητα απόφασης που εξέδωσε η αρχή αυτή όσον αφορά τη μη εκτέλεση εντολής πληρωμής πελάτη της εν λόγω τράπεζας.

I. Νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης

4. Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, τα κράτη μέλη διακρίνουν έξι κατηγορίες παρόχων υπηρεσιών πληρωμών. Στις κατηγορίες αυτές, οι οποίες απαριθμούνται στην ως άνω παράγραφο, καταλέγονται, μεταξύ άλλων, τα «πιστωτικά ιδρύματα»⁴ (στοιχείο α') και τα «ιδρύματα πληρωμών» (στοιχείο δ'), όπως ορίζονται στο άρθρο 4, σημείο 4, της ίδιας οδηγίας⁵.

5. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, αυτή εφαρμόζεται στις υπηρεσίες πληρωμών που παρέχονται εντός της Ένωσης. Εντούτοις, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου περιορίζει το αντικειμενικό πεδίο εφαρμογής των τίτλων III και IV της οδηγίας⁶, και ορίζει ότι «[ο]ι τίτλοι III και IV εφαρμόζονται στις υπηρεσίες πληρωμών που πραγματοποιούνται σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη ευρώ».

6. Ο τίτλος II της οδηγίας 2007/64 περιέχει τους κανόνες σχετικά με τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών και υποδιαιρείται σε δύο κεφάλαια: το κεφάλαιο I –με τίτλο «Ιδρύματα πληρωμών»– περιέχει διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται ειδικώς στην κατηγορία των «ιδρυμάτων πληρωμών»: το κεφάλαιο 2 του τίτλου II περιέχει κοινές διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται και στις έξι κατηγορίες παρόχων υπηρεσιών πληρωμών.

7. Το τμήμα 3 του κεφαλαίου I, το οποίο αφορά τα ιδρύματα πληρωμών, περιλαμβάνει τα άρθρα 20 έως 25 και επιγράφεται «Αρμόδιες αρχές και εποπτεία». Το άρθρο 20 της οδηγίας 2007/64, με τίτλο «Ορισμός των αρμοδίων αρχών», προβλέπει ειδικότερα τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη ορίζουν ως αρμόδιες αρχές επιφορτισμένες με την αδειοδότηση και την προληπτική εποπτεία ιδρυμάτων πληρωμών, που θα ασκούν τα καθήκοντα που προβλέπονται στον [τίτλο II], είτε δημόσιες αρχές είτε οργανισμούς αναγνωρισμένους είτε από την εθνική νομοθεσία είτε από δημόσιες αρχές ρητά εξουσιοδοτημένες προς τούτο από την εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών κεντρικών τραπεζών. [...]

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 να διαθέτουν όλες τις αναγκαίες εξουσίες προς εκτέλεση των καθηκόντων τους. [...]

5. Η παράγραφος 1 δεν συνεπάγεται ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να εποπτεύουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των ιδρυμάτων πληρωμών πέραν της παροχής υπηρεσιών πληρωμών που ορίζονται στο παράρτημα και των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο α)».

4 Κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2006/48/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ 2006, L 177, σ. 1).

5 Κατά το άρθρο 4, σημείο 4, της οδηγίας, ως «ιδρύματα πληρωμών» νοούνται «τα νομικά πρόσωπα που έχουν άδεια, σύμφωνα με το άρθρο 10, να παρέχουν και να εκτελούν υπηρεσίες πληρωμών σε ολόκληρη την [Ένωση]».

6 Αφορούν αντίστοιχα τη διαφάνεια των όρων και τις απαιτήσεις ενημέρωσης που διέπουν τις υπηρεσίες πληρωμών (τίτλος III) και τα αντίστοιχα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών πληρωμών (τίτλος IV).

8. Το άρθρο 21 της οδηγίας 2007/64, με τίτλο «Εποπτεία», προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε «οι έλεγχοι που ασκούν οι αρμόδιες αρχές για να διαπιστώνουν τη συνεχή τήρηση του [τίτλου II] να είναι ανάλογοι, επαρκείς και προσαρμοσμένοι στους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται τα ιδρύματα πληρωμών». Κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου αυτής, «για να διαπιστώνουν την τήρηση του [τίτλου II]», οι αρμόδιες αρχές μπορούν να λαμβάνουν ορισμένα συγκεκριμένα μέτρα.

9. Το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 προβλέπει την ανάθεση στις εν λόγω αρμόδιες αρχές εξουσίας επιβολής κυρώσεων. Ορίζει ότι, «[μ]ε την επιφύλαξη των διαδικασιών ανάκλησης των αδειών λειτουργίας και του ποινικού δικαίου, τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι οι αντίστοιχες αρμόδιες αρχές τους μπορούν να επιβάλλουν κυρώσεις ή να λαμβάνουν μέτρα κατά των ιδρυμάτων πληρωμών ή των υπεύθυνων διευθυνόντων τους, σε περίπτωση παράβασης νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικών με τον έλεγχο ή την άσκηση των δραστηριοτήτων τους σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών. Σκοπός των μέτρων ή κυρώσεων είναι να παύσουν οι παραβάσεις ή να εκλείψουν τα αίτιά τους».

10. Ο προμνησθείς τίτλος IV της οδηγίας 2007/64, με τίτλο «Δικαιώματα και υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών», περιέχει τα άρθρα 51 έως 83. Το άρθρο 51, πρώτο άρθρο του τίτλου αυτού, καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του και προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι, «[ό]ταν ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών δεν είναι καταναλωτής, τα μέρη μπορούν να συμφωνούν ότι δεν εφαρμόζ[εται] εν όλω ή εν μέρει το άρθρο [...] 75».

11. Το άρθρο 75 της οδηγίας 2007/64, το οποίο περιέχεται επίσης στον τίτλο IV αυτής, περιλαμβάνει τις διατάξεις που ρυθμίζουν τις περιπτώσεις μη εκτέλεσης ή εσφαλμένης εκτέλεσης πράξης πληρωμής. Προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν εντολή πληρωμής κινείται από τον πληρωτή, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του είναι [...] υπεύθυνος έναντι του πληρωτή για την ορθή εκτέλεση της πράξης πληρωμής εκτός αν μπορεί να αποδείξει στον πληρωτή και, ενδεχομένως, στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου, ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου έλαβε το ποσό της πράξης πληρωμής [...], οπότε ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου είναι υπεύθυνος έναντι του δικαιούχου για την ορθή εκτέλεση της πράξης πληρωμής.

Εάν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή είναι υπεύθυνος βάσει του πρώτου εδαφίου, επιστρέφει αμελλητί στον πληρωτή το ποσό της ανεκτέλεστης ή εσφαλμένης πράξης πληρωμής και, ανάλογα με την περίπτωση, επαναφέρει τον χρεωθέντα λογαριασμό πληρωμών στην κατάσταση που θα βρισκόταν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η εσφαλμένη πράξη πληρωμής.

Όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου είναι υπεύθυνος βάσει του πρώτου εδαφίου, θέτει αμέσως το ποσό της πράξης πληρωμής στη διάθεση του δικαιούχου και, ανάλογα με την περίπτωση, πιστώνει το αντίστοιχο πόσο στον λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου.

2. [...] Σε περίπτωση μη εκτέλεσης ή εσφαλμένης εκτέλεσης πράξης πληρωμής για την οποία ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου δεν είναι υπεύθυνος στο πλαίσιο του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή είναι υπεύθυνος έναντι του πληρωτή. Οσάκις ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή είναι υπεύθυνος εν προκειμένω, τότε, ανάλογα με την περίπτωση, και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, επιστρέφει στον πληρωτή το ποσό της ανεκτέλεστης ή εσφαλμένης πράξης πληρωμής και επαναφέρει τον χρεωθέντα λογαριασμό πληρωμών στην κατάσταση που θα βρισκόταν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η εσφαλμένη πράξη πληρωμής».

12. Ο τίτλος IV της οδηγίας 2007/64 περιέχει, στο κεφάλαιο 5, διατάξεις οι οποίες αφορούν, αφενός, τις διαδικασίες καταγγελίας (τμήμα I, άρθρα 80 έως 82) και, αφετέρου, τις εξωδικαστικές διαδικασίες (τμήμα II, άρθρο 83).

13. Το άρθρο 80 της οδηγίας 2007/64, με τίτλο «Καταγγελίες», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη θέσπιση διαδικασιών που επιτρέπουν στους χρήστες υπηρεσιών πληρωμών και στα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένων των ενώσεων καταναλωτών, να υποβάλλουν καταγγελίες στις αρμόδιες αρχές σχετικά με ισχυρισμούς περί παραβάσεων των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας από παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

2. Ανάλογα με την περίπτωση και με την επιφύλαξη του δικαιώματος προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου σύμφωνα με την εθνική δικονομία, η αρμόδια αρχή ενημερώνει με την απάντησή της τον καταγγέλλοντα για τις προβλεπόμενες από το άρθρο 83 εξωδικαστικές διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και προσφυγής.»

14. Κατά το άρθρο 81 της οδηγίας 2007/64, το οποίο φέρει τον τίτλο «Κυρώσεις»:

«1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν το σύστημα των κυρώσεων που επιβάλλονται στις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο εφαρμογής τους. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

2. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν μέχρι την 1η Νοεμβρίου [2009] στην Επιτροπή τους κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 καθώς και τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 82 και της κοινοποιούν αμελλητί κάθε μεταγενέστερη τροποποίησή τους.»

15. Το άρθρο 82 της οδηγίας 2007/64, με τίτλο «Αρμόδιες αρχές», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τις διαδικασίες καταγγελίας κατ' άρθρο 80, παράγραφος 1 και τις κυρώσεις κατ' άρθρο 81 παράγραφος 1, τις διαχειρίζονται οι αρχές που είναι αρμόδιες να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή των απαιτήσεων του παρόντος τμήματος.

2. Σε περίπτωση παράβασης ή εικαζόμενης παράβασης των διατάξεων του εθνικού δικαίου που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή των τίτλων III και IV, υπεύθυνες δυνάμει της παραγράφου 1 είναι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών. Ωστόσο, για τους αντιπροσώπους και τα υποκαταστήματα που λειτουργούν υπό το δικαίωμα εγκατάστασης αρμόδιες είναι οι αρχές του κράτους μέλους υποδοχής.»

16. Το άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64, μοναδικό άρθρο του προμνησθέντος τμήματος 2 του κεφαλαίου 5 του τίτλου IV, αφορά τις εξωδικαστικές διαδικασίες και ορίζει τα εξής στην παράγραφο 1:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι έχουν συσταθεί οι δέουσες αποτελεσματικές εξωδικαστικές διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και προσφυγής για την επίλυση διαφορών οι οποίες ανακύπτουν μεταξύ των χρηστών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών και αφορούν τα εκ της παρούσας οδηγίας δικαιώματα και υποχρεώσεις [μέσω της χρησιμοποίησης των υφιστάμενων φορέων όπου συντρέχει η περίπτωση].»

17. Το άρθρο 86 της οδηγίας 2007/64 επιγράφεται «Πλήρης εναρμόνιση» και ορίζει στην παράγραφο 1 ότι, με την επιφύλαξη ορισμένων εξαιρέσεων οι οποίες δεν ασκούν επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση, «εφόσον η παρούσα οδηγία περιλαμβάνει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν διατηρούν ούτε θεσπίζουν άλλες διατάξεις από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία».

B. Το λεττονικό δίκαιο

18. Στο λεττονικό δίκαιο, οι υπηρεσίες πληρωμών ρυθμίζονται από τον Maksājumu rakalpojumu un elektroniskās naudas likums (νόμο περί υπηρεσιών πληρωμών και ηλεκτρονικού χρήματος· στο εξής: νόμος περί υπηρεσιών πληρωμών).

19. Το άρθρο 2, παράγραφος 3, του νόμου αυτού ορίζει ότι «[ο]ι διατάξεις των άρθρων [...] 99 [...] και 104 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών στη Λεττονία, όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή και του δικαιούχου είναι εγκαταστημένοι σε κράτος μέλος και η πληρωμή την οποία αφορά η υπηρεσία πραγματοποιείται σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους».

20. Το άρθρο 99 του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών μεταφέρει στο λεττονικό δίκαιο το άρθρο 75 της οδηγίας 2007/64. Κατά την παράγραφο 9 του άρθρου αυτού, «[σ]ε περίπτωση μη εκτέλεσης ή εσφαλμένης εκτέλεσης πράξης πληρωμής, όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου δεν είναι υπεύθυνος βάσει του παρόντος άρθρου, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή είναι υπεύθυνος έναντι του πληρωτή».

21. Το άρθρο 105 του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών μεταφέρει στο λεττονικό δίκαιο τα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64 και, στην παράγραφο 2, αναθέτει στην επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών την αρμοδιότητα να εξετάζει τις καταγγελίες που υποβάλλουν χρήστες υπηρεσιών πληρωμών οι οποίοι δεν θεωρούνται καταναλωτές σε σχέση με παραβάσεις των διατάξεων του ίδιου νόμου⁷ και, στην παράγραφο 5, αναθέτει σε αυτήν την αντίστοιχη εξουσία επιβολής κυρώσεων στους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η κύρια δίκη και τα προδικαστικά ερωτήματα

22. Στις 16 Νοεμβρίου 2011, η εταιρία Forcing Development Limited (στο εξής: πελάτης) διαβίβασε στην τράπεζα AS «PrivatBank» (στο εξής: αναιρεσείουσα τράπεζα) εντολή πληρωμής ποσού 394 138,12 δολαρίων Ηνωμένων Πολιτειών (USD) (στο εξής: εντολή πληρωμής), το οποίο έπρεπε να μεταφερθεί από λογαριασμό του πελάτη τηρούμενο στην αναιρεσείουσα τράπεζα σε λογαριασμό τρίτου τηρούμενο στη λιθουανική τράπεζα «Snoras Bank» (στο εξής: λιθουανική τράπεζα).

23. Την ίδια ημέρα, η αναιρεσείουσα τράπεζα χρέωσε τον λογαριασμό του πελάτη με το προμνησθέν ποσό και στις 15:24 διαβίβασε την εντολή πληρωμής προς τη λιθουανική τράπεζα μέσω του συστήματος SWIFT. Ομοίως, η αναιρεσείουσα τράπεζα μετέφερε κεφάλαια στον λογαριασμό που τηρεί στην λιθουανική τράπεζα, ως ανταποκρίτρια τράπεζα αυτής, προκειμένου να κατατεθούν στον λογαριασμό του προσώπου προς το οποίο κατευθυνόταν η πληρωμή του πελάτη. Εντούτοις, καίτοι παραλήφθηκε στις 15:24, η εντολή πληρωμής δεν εκτελέστηκε πάραυτα, λόγω ανεπαρκούς υπολοίπου στον λογαριασμό της αναιρεσείουσας τράπεζας στην ανταποκρίτρια τράπεζα.

24. Επίσης την ίδια ημέρα, η Κεντρική Τράπεζα της Δημοκρατίας της Λιθουανίας επέβαλε αναστολή των εργασιών της λιθουανικής τράπεζας, κοινοποιηθείσα σε αυτήν στις 15:08, με την οποία της απαγορεύθηκε η παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Στις 16:20 την ίδια ημέρα, η λιθουανική τράπεζα πίστωσε με το επίμαχο ποσό τον λογαριασμό που τηρούσε σε αυτήν, ως ανταποκρίτρια τράπεζα, η αναιρεσείουσα τράπεζα. Εντούτοις, δεδομένου ότι, λόγω της αναστολής των εργασιών, δεν ήταν πλέον δυνατή η πραγματοποίηση πράξεων πληρωμής, το ποσό αυτό παρέμεινε στον εν λόγω λογαριασμό και δεν στάθηκε εφικτό να εκτελεστεί η πληρωμή προς τον τρίτο.

⁷ Ειδικότερα παραβάσεις των διατάξεων των κεφαλαίων VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII και XIV του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών.

25. Κατόπιν αιτήματος του πελάτη, η αναιρεσείουσα τράπεζα αρνήθηκε να επιστρέψει στον λογαριασμό του τα κεφάλαια που παρέμεναν δεσμευμένα στον λογαριασμό που αυτή τηρεί στη λιθουανική τράπεζα, ως ανταποκρίτρια τράπεζά της, λόγω μη εκτέλεσης της εντολής πληρωμής.

26. Ως εκ τούτου, ο πελάτης υπέβαλε καταγγελία στην επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών σχετικά με την άρνηση αυτή.

27. Με απόφαση της 4ης Ιουλίου 2013, η οποία επικυρώθηκε στις 17 Οκτωβρίου 2013 (στο εξής: επίδικη απόφαση), η επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών διαπίστωσε ότι, βάσει του άρθρου 99, παράγραφος 9, του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών, η αναιρεσείουσα τράπεζα έφερε την ευθύνη για την εκτέλεση της εντολής του πελάτη, ζήτησε από αυτήν να εξετάσει την αναγκαιότητα πραγματοποίησης αλλαγών στο σύστημα και στις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζει και της επέβαλε πρόστιμο ύψους περίπου 140 000 ευρώ.

28. Εν συνεχεία, τον Νοέμβριο του 2013, βάσει της σύμβασης τρεχούμενου λογαριασμού, ο πελάτης προσέφυγε σε διαιτητικό δικαστήριο με αίτημα την επιστροφή από την αναιρεσείουσα τράπεζα του προμνησθέντος ποσού. Το αίτημα αυτό απορρίφθηκε, εντούτοις, με διαιτητική απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 2014, με την αιτιολογία ότι η αναιρεσείουσα τράπεζα είχε εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με τις επιταγές του νόμου.

29. Εν τω μεταξύ, η αναιρεσείουσα τράπεζα προσέφυγε ενώπιον του Administratīvā apgabaltiesa (περιφερειακού δικαστηρίου διοικητικών διαφορών, Λεττονία), με αίτημα να ακυρωθεί η επίδικη απόφαση και να της επιδικασθεί αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη. Υποστήριξε ότι η λιθουανική τράπεζα πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη μη εκτέλεση της πληρωμής, καθόσον μετέφερε τα κεφάλαια στον λογαριασμό που η αναιρεσείουσα τράπεζα τηρούσε σε αυτήν, ως ανταποκρίτρια τράπεζα, μετά την αναγγελία της αναστολής των εργασιών. Προσέθεσε ότι δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν περιστάσεις του είδους αυτού στις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου.

30. Με απόφαση της 5ης Αυγούστου 2015, το Administratīvā apgabaltiesa (περιφερειακό διοικητικό πρωτοδικείο) απέρριψε την προσφυγή της αναιρεσείουσας τράπεζας, επικυρώνοντας την επίδικη απόφαση. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η αναιρεσείουσα τράπεζα πρέπει να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη μη εκτέλεση της εντολής πληρωμής κατά την έννοια του άρθρου 99, παράγραφος 9, του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο εκτίμησε ότι η εντολή αυτή δεν εκτελέστηκε εγκαίρως, πριν από την επιβολή της αναστολής των εργασιών, ακριβώς επειδή η αναιρεσείουσα τράπεζα δεν είχε πιστώσει με επαρκή κεφάλαια τον λογαριασμό τον οποίο τηρούσε στη λιθουανική τράπεζα, ανταποκρίτρια τράπεζά της. Αντιθέτως, η λιθουανική τράπεζα δεν μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη για τη μη εκτέλεση της εντολής πληρωμής, καθόσον δεν είχε λάβει τα χρήματα για την εκτέλεση της εντολής αυτής.

31. Η αναιρεσείουσα τράπεζα κατέθεσε αίτηση αναιρέσεως κατά της εν λόγω απόφασης ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Υποστηρίζει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο υπερέβη την αρμοδιότητά του, επιλύοντας αστική διαφορά που αφορούσε τις σχέσεις του πιστωτικού ιδρύματος με τον πελάτη του και δεν έλαβε υπόψη την απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου το οποίο είχε ήδη επιλύσει τη διαφορά αυτή. Δεδομένου ότι το διαιτητικό δικαστήριο είχε αποφανθεί ότι η αναιρεσείουσα τράπεζα δεν είναι υπεύθυνη για τη μη εκτέλεση της πληρωμής, δεν ήταν δικαιολογημένη η επιβολή κυρώσεων από την επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών. Κατά την άποψη της αναιρεσείουσας τράπεζας, το άρθρο 99 του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών δεν εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, καθόσον το νόμισμα της επίμαχης πληρωμής δεν ήταν ούτε το ευρώ ούτε το εθνικό νόμισμα κράτους μέλους και τα μέρη είχαν καθορίσει την ευθύνη σε σχέση με το συγκεκριμένο είδος πληρωμών σε ιδιωτική σύμβαση.

32. Στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου ότι διατηρεί αμφιβολίες για τη συμβατότητα ορισμένων διατάξεων του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών προς την οδηγία 2007/64, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Συνάδει προς το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας [2007/64] εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι η εθνική επιτροπή [χρηματοπιστωτικών αγορών] είναι αρμόδια να εξετάζει τις καταγγελίες των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών, ακόμη και σε σχέση με υπηρεσίες πληρωμών που δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε εθνικό νόμισμα κράτους μέλους, και, ως εκ τούτου, να εξετάζει παραβάσεις του νόμου [περί υπηρεσιών πληρωμών] και να επιβάλλει κυρώσεις;
- 2) Έχουν το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 5, και το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας [2007/64] την έννοια ότι προβλέπουν τη δυνατότητα της αρμόδιας αρχής να ασκεί εποπτεία και να επιβάλλει κυρώσεις επίσης σε σχέση με υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ;
- 3) Διαθέτει η αρμόδια αρχή εξουσία, για τους σκοπούς των προβλεπόμενων στα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας [2007/64] εποπτικών καθηκόντων ή για τους σκοπούς των προβλεπόμενων στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας [2007/64] διαδικασιών καταγγελίας, να επιλύει διαφορές μεταξύ του πληρωτή και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών οι οποίες απορρέουν από τις μνημονευόμενες στο άρθρο 75 της οδηγίας [2007/64] έννομες σχέσεις, καθορίζοντας τον υπεύθυνο της πράξεως που δεν εκτελέστηκε ή εκτελέστηκε εσφαλμένα;
- 4) Οφείλει η αρμόδια αρχή, όταν ασκεί τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας [2007/64] εποπτικά καθήκοντα ή όταν διεξάγει τις προβλεπόμενες στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας [2007/64] διαδικασίες καταγγελίας, να λαμβάνει υπόψη τη διαιτητική απόφαση με την οποία επιλύεται διαφορά μεταξύ του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών;»

III. Νομική ανάλυση

A. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

33. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι αντιβαίνει σε αυτό εθνική νομοθεσία η οποία αναθέτει στην αρχή η οποία ορίστηκε, βάσει του άρθρου 82 της ίδιας οδηγίας, αρμόδια για να εξετάζει τις καταγγελίες σε σχέση με προβαλλόμενες παραβάσεις, εκ μέρους παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας αυτής την αρμοδιότητα να εξετάζει καταγγελίες –και, επομένως, να διαπιστώνει παραβάσεις του νόμου και να επιβάλλει κυρώσεις– συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών που δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους.

34. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, ο τίτλος IV αυτής, ο οποίος περιλαμβάνει τα άρθρα 80 έως 82 σχετικά με τις διαδικασίες καταγγελίας, εφαρμόζεται αποκλειστικά και μόνο σε υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι ο νόμος περί υπηρεσιών πληρωμών⁸ αναθέτει, εντούτοις, στην αρμόδια για τις καταγγελίες

⁸ Το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει τα άρθρα 105 έως 107 του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών, τα οποία μεταφέρουν στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 80 έως 83 της οδηγίας 2007/64 και δεν εμπίπτουν στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του νόμου αυτού (βλ. σημείο 19 των παρούσων προτάσεων).

αυτές αρχή, ήτοι την επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών, την αρμοδιότητα να εξετάζει και καταγγελλεί οι οποίες αφορούν υπηρεσίες πληρωμών που πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από το ευρώ ή από το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ, όπως εν προκειμένω σε δολάριο Ηνωμένων Πολιτειών (USD).

35. Επομένως, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά τη συμβατότητα των σχετικών λεττονικών διατάξεων προς το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, υπό το πρίσμα επίσης του άρθρου 86, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, το οποίο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προβούν σε πλήρη εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας τους προς την εν λόγω οδηγία.

36. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, με την οδηγία 2007/64, ο νομοθέτης της Ένωσης θέσπισε διατάξεις για τη διαφάνεια των όρων και τις απαιτήσεις ενημέρωσης που διέπουν τις υπηρεσίες πληρωμών (τίτλος III) καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σχετικά με την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών (τίτλος IV). Δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονταν αποκλειστικά και μόνο στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ. Επομένως, με την οδηγία 2007/64, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν ρύθμισε τα ζητήματα αυτά ως προς τις υπηρεσίες πληρωμών που πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από το νόμισμα κράτους μέλους.

37. Ως εκ τούτου, καθόσον αφορά τομέα συντρέχουσας αρμοδιότητας κατά την έννοια του νυν άρθρου 2, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ⁹, στο μέτρο που η Ένωση δεν άσκησε τη δική της νομοθετική αρμοδιότητα σχετικά με τη ρύθμιση των υπηρεσιών πληρωμών που πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από το ευρώ ή από το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ, τα κράτη μέλη μπορούσαν, υπό το καθεστώς της οδηγίας 2007/64, να καθορίσουν ελεύθερα το εφαρμοστέο σε αυτές τις υπηρεσίες πληρωμών νομοθετικό καθεστώς ασκώντας τη δική τους αρμοδιότητα, τηρουμένου πάντοτε του δικαίου της Ένωσης, μέσω της έκδοσης εθνικών διατάξεων¹⁰.

38. Συνεπώς, υπό το καθεστώς της οδηγίας 2007/64, ουδεμία διάταξη εμπόδιζε κράτος μέλος να επεκτείνει στις υπηρεσίες πληρωμών που πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από το ευρώ ή από το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ την προβλεπόμενη από το δίκαιο της Ένωσης ρύθμιση, και ειδικότερα την προβλεπόμενη από την οδηγία αυτή για τις υπηρεσίες πληρωμών σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ¹¹.

39. Το ότι, κατά το άρθρο 86 της οδηγίας 2007/64, η εν λόγω οδηγία προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση ουδεμία επιρροή ασκεί στις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στα δύο προηγούμενα σημεία. Συγκεκριμένα, η απαγόρευση που προβλέπεται στη διάταξη αυτή περί διατήρησης ή θέσπισης διατάξεων άλλων από αυτές που καθορίζονται στην οδηγία 2007/64 αφορούσε μόνον το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής και, επομένως, δεν μπορούσε να ισχύει για τυπολογίες υπηρεσιών πληρωμών που δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής αυτής.

40. Επισημαίνεται, εντούτοις, ότι η οδηγία 2015/2366 τροποποίησε τη διάταξη που αφορά το πεδίο εφαρμογής των τίτλων III και IV, επεκτείνοντάς το σε καθορισμένους όρους καθώς και σε υπηρεσίες πληρωμών που πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από εκείνο κράτους μέλους¹².

⁹ Η οδηγία 2007/64 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 47, παράγραφος 2, ΣΕΚ σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και του άρθρου 95 ΣΕΚ, το οποίο αντιστοιχεί στο νυν άρθρο 114 ΣΛΕΕ (στο οποίο βασίστηκε η έκδοση της οδηγίας 2015/2366), σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν ως αντικείμενο την εγκαθίδρυση και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Στον τομέα της εσωτερικής αγοράς, η Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν συντρέχουσα αρμοδιότητα (βλ. άρθρο 4, παράγραφος 2, στοιχείο α', ΣΛΕΕ).

¹⁰ Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Confédération paysanne κ.λπ. (C-528/16, EU:C:2018:583, σκέψεις 79 επ.).

¹¹ Συναφώς, από την έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά και τον κανονισμό 924/2009 για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα [COM(2013) 549 τελικό], της 24ης Ιουλίου 2013, προκύπτει ότι διάφορα κράτη μέλη επέκτειναν τη ρύθμιση της οδηγίας 2007/64 σε υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από εκείνα των κρατών μελών (βλ. σημείο 3.1.2, σ. 3).

¹² Βλ. άρθρο 2 της οδηγίας 2015/2366.

41. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση: το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι δεν αντιβαίνει σε αυτό εθνική νομοθεσία η οποία αναθέτει στην αρχή που είναι αρμόδια, βάσει των άρθρων 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64, για να εξετάζει τις καταγγελίες σε σχέση με προβαλλόμενες παραβάσεις, εκ μέρους παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας αυτής, την αρμοδιότητα να εξετάζει καταγγελίες –και, επομένως, να διαπιστώνει παραβάσεις του νόμου και να επιβάλλει κυρώσεις– συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών που δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους.

B. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

42. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 5, και το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχουν την έννοια ότι η αρμόδια αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για την αδειοδότηση και την εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών κατά τις διατάξεις αυτές ασκεί εποπτεία και επιβάλλει κυρώσεις συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ.

43. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι τα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 επιβάλλουν στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών. Επισημαίνει ότι από τη χρήση, στο άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 3, και στο άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 της φράσης «παρόντα τίτλο/παρόντος τίτλου», για τον τίτλο II της οδηγίας αυτής, μπορεί να συναχθεί ότι οι εξουσίες εποπτείας και επιβολής κυρώσεων των αρμόδιων αρχών, οι οποίες ορίζονται βάσει του τίτλου αυτού, αφορούν μόνο ζητήματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του τίτλου II, όπως, για παράδειγμα, η τήρηση των διατάξεων περί αδειοδότησης ή ιδίων κεφαλαίων. Εντούτοις, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, από το άρθρο 20, παράγραφος 5, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι οι αρχές αυτές πρέπει να ασκούν εποπτεία και στην παροχή υπηρεσιών πληρωμών και μπορούν, επομένως, να ασκούν καθήκοντα εποπτείας και διαθέτουν την εξουσία να επιβάλλουν κυρώσεις και σε σχέση με την παράβαση των εθνικών διατάξεων εφαρμογής των διατάξεων των τίτλων III και IV της οδηγίας 2007/64.

44. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεδομένου ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 επιφύλαξη για τους τίτλους III και IV αυτής δεν εφαρμόζεται στον τίτλο II, θα πρέπει, κατά τον αιτούν δικαστήριο, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 5, και το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχουν την έννοια ότι η αρμόδια αρχή ενδέχεται να διατηρεί τα καθήκοντα εποπτείας και την εξουσία επιβολής κυρώσεων σε σχέση με παραβάσεις των διατάξεων του εθνικού δικαίου διά των οποίων εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στους τίτλους III και IV της οδηγίας 2007/64, έστω και αν οι υπηρεσίες πληρωμών δεν πραγματοποιήθηκαν σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους.

45. Συναφώς, εκτιμώ, κυρίως, ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που μνημονεύονται στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα δεν τυγχάνουν εφαρμογής στην υπόθεση της κύριας δίκης και ότι, επομένως, το συγκεκριμένο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να κριθεί απαράδεκτο.

46. Συγκεκριμένα, τόσο από το γράμμα των άρθρων 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 όσο και από τη θέση τους στη διάρθρωση της οδηγίας αυτής –τμήμα 3 του κεφαλαίου I, με τίτλο «Ιδρύματα πληρωμών», του τίτλου II– προκύπτει ότι οι διατάξεις των άρθρων αυτών εφαρμόζονται αποκλειστικά και μόνο στα ιδρύματα πληρωμών, όπως ορίζονται στο άρθρο 4, σημείο 4, της οδηγίας 2007/64¹³.

¹³ Κατά τη διάταξη αυτή, για τους σκοπούς της οδηγίας 2007/64 νοείται ως «ίδρυμα πληρωμών» νομικό πρόσωπο που έχει άδεια, σύμφωνα με το άρθρο 10, να παρέχει και να εκτελεί υπηρεσίες πληρωμών σε ολόκληρη την Κοινότητα.

47. Συναφώς, όπως επισημάνθηκε στις παρατηρήσεις που κατέθεσαν στο Δικαστήριο η Τσεχική Κυβέρνηση και, έμμεσα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από διάφορα στοιχεία που περιέχονται τόσο στη διάταξη περί παραπομπής όσο και στη δικογραφία συνάγεται ότι οι εμπλεκόμενοι στην κύρια δίκη πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών πρέπει να χαρακτηριστούν «πιστωτικά ιδρύματα», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2007/64, και όχι «ιδρύματα πληρωμών», κατά την έννοια του στοιχείου δ' της ίδιας διάταξης.

48. Ειδικότερα, στη διάταξη περί παραπομπής μνημονεύεται ρητώς ότι η αναιρεσείουσα τράπεζα είναι πιστωτικό ίδρυμα και ότι, επομένως, η επίδικη απόφαση εκδόθηκε βάσει του άρθρου 113 του λεττονικού νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, στην διάταξη περί παραπομπής γίνεται επανειλημμένως μνεία στις υποχρεώσεις που υπέχει η αναιρεσείουσα τράπεζα ως πιστωτικό ίδρυμα.

49. Υπό τις περιστάσεις αυτές, εκτιμώ ότι πρέπει να διαπιστωθεί ότι οι διατάξεις των άρθρων 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 δεν εφαρμόζονται *ratione personae* στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου και, επομένως, δεν είναι λυσιτελείς στην υπόθεση αυτή¹⁴. Ως εκ τούτου, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει, κατά την άποψή μου, να κριθεί απαράδεκτο.

50. Επικουρικώς, στην περίπτωση που το Δικαστήριο δεν κρίνει απαράδεκτο το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, εκτιμώ ότι οι ακόλουθες παρατηρήσεις είναι συναφώς χρήσιμες.

51. Επισημαίνεται ότι, όπως παρατήρησε το ίδιο το αιτούν δικαστήριο, από το γράμμα τόσο του άρθρου 20, παράγραφος 1, όσο και του άρθρου 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι οι αρμόδιες αρχές που ρυθμίζονται στο τμήμα 3 του κεφαλαίου I του τίτλου II της οδηγίας 2007/64 είναι υπεύθυνες για τις διαδικασίες αδειοδότησης και για την προληπτική εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών όσον αφορά τις απαιτήσεις που προβλέπονται στον τίτλο II, των οποίων τη διαρκή τήρηση αυτές πρέπει να ελέγχουν.

52. Συναφώς, παρατηρώ ότι, δεδομένου ότι ο τίτλος II της οδηγίας δεν εμπίπτει στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, αυτής, δεν χωρεί αμφιβολία ότι οι διατάξεις του τμήματος 3 του κεφαλαίου I του τίτλου II της οδηγίας 2007/64 (ήτοι τα άρθρα 20 έως 23 αυτής) ισχύουν για όλα τα ιδρύματα πληρωμών που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητας των εποπτικών εξουσιών που ασκούν οι αρμόδιες αρχές, ανεξαρτήτως του νομίματος στο οποίο τα εν λόγω ιδρύματα παρέχουν τις υπηρεσίες πληρωμών και, επομένως, είτε πρόκειται για το ευρώ ή το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ είτε για οποιοδήποτε άλλο νόμισμα.

53. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, επιπλέον, ότι οι αρμόδιες αρχές οι οποίες ορίζονται βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 μπορούν να ασκούν καθήκοντα ελέγχου και διαθέτουν σχετική εξουσία επιβολής κυρώσεων, σε σχέση επίσης με τις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων εφαρμογής των διατάξεων των τίτλων III και IV της οδηγίας 2007/64. Όπως προεκτέθηκε, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, οι τίτλοι αυτοί εφαρμόζονταν αποκλειστικά και μόνο στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε ευρώ ή στο νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ. Βασικό στην παραδοχή αυτή, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν οι προμνησθείσες αρχές μπορούν να ασκούν τις εν λόγω εξουσίες και σε σχέση με τις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από εκείνο κράτους μέλους.

¹⁴ Επιπλέον, η διαπίστωση αυτή δεν θα πρέπει να έχει οποιαδήποτε συγκεκριμένη συνέπεια στην υπόθεση αυτή δεδομένου ότι δεν αμφισβητείται ότι, εν προκειμένω, η λεττονική επιτροπή χρηματοπιστωτικών αγορών ενήργησε κατόπιν καταγγελίας και, επομένως, δυνάμει των αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί κατ' εφαρμογήν των άρθρων 80 και 81 της οδηγίας 2007/64, τα οποία εφαρμόζονται, αντιθέτως, σε όλους τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, περιλαμβανομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, τα πιστωτικά ιδρύματα υπόκεινται σε ειδικούς κανόνες προληπτικής εποπτείας.

54. Εντούτοις, όπως επισήμανε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις παρατηρήσεις της, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, των εξουσιών αδειοδότησης και προληπτικής εποπτείας των ιδρυμάτων πληρωμών όσον αφορά τις απαιτήσεις που προβλέπονται στον τίτλο II της οδηγίας 2007/64 και, αφετέρου, της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις που προβλέπονται στους τίτλους III και IV αυτής.

55. Σε συμφωνία προς τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκτιμώ ότι τα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 δεν αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές που μνημονεύονται σε αυτά, οι οποίες είναι υπεύθυνες για την αδειοδότηση και την προληπτική εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών, την αρμοδιότητα να ελέγχουν επίσης τη συμμόρφωση αυτών προς τις εθνικές διατάξεις εφαρμογής των διατάξεων των τίτλων III και IV της οδηγίας 2007/64 και ενδεχομένως να επιβάλλουν κυρώσεις για τις παραβάσεις.

56. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει τη διάταξη του άρθρου 20, παράγραφος 5, της οδηγίας 2007/64. Εντούτοις, εκτιμώ ότι η διάταξη αυτή δεν μπορεί να θεμελιώσει την ανάθεση τέτοιων αρμοδιοτήτων στις προμνησθείσες αρχές. Συγκεκριμένα, η διάταξη αυτή προβλέπει απλώς ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου δεν συνεπάγονται ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να *εποπτεύουν* τις άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες που ασκούν τα ιδρύματα πληρωμών πέραν της παροχής υπηρεσιών πληρωμών και των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2007/64¹⁵ τις οποίες επιτρέπεται να ασκούν τα εν λόγω ιδρύματα. Επομένως, η διάταξη αυτή καθορίζει τα όρια των αρμοδιοτήτων προληπτικής εποπτείας των αρχών που ορίζονται βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 και δεν συνιστά τη βάση για επέκταση των εξουσιών αυτών πέραν του ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις απαιτήσεις που προβλέπονται στον τίτλο II της οδηγίας αυτής και της επιβολής κυρώσεων για ενδεχόμενες παραβάσεις των απαιτήσεων αυτών.

57. Συναφώς επισημαίνεται, επίσης, ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι αρμόδιες αρχές των άρθρων 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 είναι επιφορτισμένες με καθήκοντα εποπτείας των ιδρυμάτων πληρωμών «προκειμένου να ελέγξουν την τήρηση των διατάξεων του τίτλου II» της οδηγίας αυτής¹⁶.

58. Ασφαλώς, όταν η αρχή η οποία ορίζεται, βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, αρμόδια για την αδειοδότηση και την προληπτική εποπτεία των ιδρυμάτων πληρωμών συμπίπτει με εκείνη την οποία το κράτος μέλος ορίζει, βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας¹⁷, για την εξέταση των καταγγελιών σε σχέση με τις παραβάσεις, εκ μέρους των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας αυτής, η εν λόγω αρχή θα είναι ταυτόχρονα αρμόδια τόσο για να ασκεί τις εξουσίες προληπτικής εποπτείας και επιβολής κυρώσεων σχετικά με την τήρηση των απαιτήσεων που προβλέπονται στον τίτλο II της οδηγίας 2007/64 από τα ιδρύματα πληρωμών όσο και για να διαπιστώνει τις παραβάσεις, εκ μέρους των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής των τίτλων III και IV της οδηγίας 2007/64, και να επιβάλλει κυρώσεις για τις παραβάσεις αυτές.

59. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο είναι απαράδεκτο. Επικουρικός, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα αυτό ότι το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 5, και το άρθρο 21, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχουν την έννοια ότι η αρμόδια αρχή που ορίζεται βάσει του άρθρου 20,

15 Κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2007/64, εκτός από την παροχή υπηρεσιών πληρωμών που απαριθμούνται στο παράρτημα, τα ιδρύματα πληρωμών μπορούν να ασκούν τις δραστηριότητες: «παροχή λειτουργικών και στενά συνδεδεμένων επικουρικών υπηρεσιών, όπως εξασφάλιση της εκτέλεσης των πράξεων πληρωμής, υπηρεσίες συναλλάγματος, υπηρεσίες φύλαξης, καθώς και αποθήκευση και επεξεργασία δεδομένων».

16 Βλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2016, Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2016:154, σκέψη 91). Πρβλ., επίσης, σημείο 107 των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα E. Sharpston στην ίδια υπόθεση Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2015:530).

17 Κατά την αιτιολογική σκέψη 52 της οδηγίας 2007/64, τα κράτη μέλη μπορούν να συστήσουν ενιαίο όργανο για τις δύο αρχές που προβλέπονται αντιστοίχως στο άρθρο 20, παράγραφος 1, και στο άρθρο 80, παράγραφος 1, της οδηγίας. Κατ' αυτήν, «[τ]α κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίσουν εάν οι αρμόδιες αρχές που έχουν οριστεί για τη χορήγηση αδειών στα ιδρύματα πληρωμών μπορούν επίσης να είναι αρμόδιες και για τις διαδικασίες υποβολής καταγγελιών και εξωδικαστικών προσφυγών».

παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ασκεί εποπτεία και επιβάλλει κυρώσεις μόνον όσον αφορά τις απαιτήσεις που προβλέπονται στον τίτλο II της οδηγίας αυτής σχετικά με όλα τα ιδρύματα πληρωμών που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς της, ανεξαρτήτως του νομίσματος στο οποίο αυτά παρέχουν τις υπηρεσίες πληρωμής.

Γ. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

60. Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν η αρμόδια αρχή διαθέτει εξουσία, για τους σκοπούς των προβλεπόμενων στα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας 2007/64 εποπτικών καθηκόντων ή για τους σκοπούς της προβλεπόμενης στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας αυτής εξέτασης καταγγελιών, να επιλύει διαφορές μεταξύ του πληρωτή και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών οι οποίες απορρέουν από τις μνημονευόμενες στο άρθρο 75 της οδηγίας 2007/64 έννομες σχέσεις, καθορίζοντας τον υπεύθυνο της πράξης που δεν εκτελέστηκε ή εκτελέστηκε εσφαλμένα.

61. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, στην περίπτωση που το Δικαστήριο αποφανθεί ότι η αρμόδια αρχή μπορεί να εξετάζει καταγγελίες ή να ασκεί εποπτεία σε σχέση με υπηρεσίες πληρωμών που δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε άλλο νόμισμα κράτους μέλους, πρέπει να διευκρινιστούν τα όρια των αρμοδιοτήτων της για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64.

62. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι η ως άνω διάταξη ρυθμίζει τις έννομες σχέσεις μεταξύ του πληρωτή, του δικαιούχου, του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου, καθώς και τα όρια της ευθύνης όλων αυτών των προσώπων. Εκτιμά ότι, από τη φύση του άρθρου αυτού προκύπτει ότι τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην εκτέλεση της πληρωμής μπορούν να δώσουν λύση σε συγκεκριμένη κατάσταση με κοινή συμφωνία ή, ελλείψει συμφωνίας, μέσω διαδικασίας επίλυσης διαφορών στην οποία μετέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, στο πλαίσιο της οποίας προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπόψη όλων των πραγματικών περιστάσεων και των νομικών στοιχείων της συγκεκριμένης υπόθεσης, τα εμπλεκόμενα στην πράξη πληρωμής μέρη τα οποία ευθύνονται για την εσφαλμένη εκτέλεσή της. Οι ενδεχόμενοι τρόποι επίλυσης των διαφορών προβλέπονται στο άρθρο 83 της οδηγίας, το οποίο αφορά την εξωδικαστική επίλυση διαφορών.

63. Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί η σχέση μεταξύ, αφενός, αυτών των τρόπων επίλυσης των διαφορών που προβλέπονται στο άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64 και, αφετέρου, των διαδικασιών καταγγελίας που προβλέπονται στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64 και της άσκησης των εξουσιών εποπτείας που προβλέπονται στα άρθρα 20 και 21 αυτής.

1. Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου και επί του παραδεκτού του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

64. Το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αφορά την ερμηνεία των άρθρων 20, 21, 75 και 80 έως 83 της οδηγίας 2007/64.

65. Κατά πρώτον, στο μέτρο που το τρίτο προδικαστικό ερώτημα αφορά τα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας 2007/64, εκτιμώ ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν στα σημεία 45 έως 49 των παρουσών προτάσεων, πρέπει να κριθεί απαράδεκτο¹⁸.

¹⁸ Για τους λόγους που εκτέθηκαν στα σημεία 51 έως 57 των παρουσών προτάσεων, το μέρος αυτό του προδικαστικού ερωτήματος είναι επίσης αλυσιτελές καθόσον δεν αφορά, εν πάση περιπτώσει, την εθνική διάταξη εφαρμογής του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64.

66. Κατά δεύτερον, όσον αφορά την ερμηνεία των άρθρων 75 και 80 έως 83 της οδηγίας 2007/64, επισημαίνεται ότι αυτά περιέχονται στο σύνολό τους στον τίτλο IV της εν λόγω οδηγίας. Όπως επισημάνθηκε επανειλημμένως, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, ο τίτλος αυτός δεν εφαρμόζεται στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νόμισμα άλλο από το ευρώ ή από το νόμισμα κράτους μέλους που δεν μετέχει στη ζώνη του ευρώ.

67. Ως εκ τούτου, όταν εξέδωσε την οδηγία 2007/64, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε την εφαρμογή των επίμαχων διατάξεων στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD), όπως η επίδικη στην κύρια δίκη.

68. Δεδομένου ότι οι επίμαχες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εφαρμόζονται στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης, τίθεται το ζήτημα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

69. Συναφώς, από πάγια νομολογία του, προκύπτει ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που αφορά διατάξεις του δικαίου της Ένωσης σε περιπτώσεις στις οποίες, ακόμη και αν τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης δεν εμπίπτουν ευθέως στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου αυτού, οι διατάξεις του εν λόγω δικαίου έχουν εφαρμογή βάσει του εθνικού δικαίου λόγω παραπομπής του εθνικού δικαίου στο περιεχόμενο των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης¹⁹.

70. Συγκεκριμένα, σε τέτοια περίπτωση, υπάρχει βέβαιο συμφέρον της Ένωσης από την ομοιόμορφη ερμηνεία των διατάξεων ή των εννοιών του δικαίου της Ένωσης, προκειμένου να αποφεύγονται στο μέλλον αποκλίνουσες ερμηνείες²⁰.

71. Επομένως, η ερμηνεία από το Δικαστήριο διατάξεων του δικαίου της Ένωσης σε περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαιολογείται όταν το εθνικό δίκαιο προβλέπει την εφαρμογή τους κατά τρόπο άμεσο και ανεπιφύλακτο, προκειμένου να εξασφαλίζεται ομοιόμορφη αντιμετώπιση τόσο των εν λόγω καταστάσεων όσο και εκείνων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης²¹.

72. Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο, το οποίο είναι το μόνο αρμόδιο να ερμηνεύσει το εθνικό δίκαιο στο πλαίσιο του συστήματος δικαστικής συνεργασίας που θεσπίζει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ²², διευκρίνισε ότι οι διατάξεις της οδηγίας 2007/64 που μνημονεύονται στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα κατέστησαν εφαρμοστέες από το εθνικό δίκαιο σε καταστάσεις, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής²³.

73. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ότι η εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, του λεττονικού νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών, η οποία περιορίζει το πεδίο εφαρμογής διάφορων διατάξεων του νόμου αυτού μόνο στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους, δεν εφαρμόζεται στα άρθρα 105 έως 107 του νόμου αυτού, τα οποία εφαρμόζουν τα άρθρα 80 έως 83 της οδηγίας 2007/64. Εξ αυτού το αιτούν δικαστήριο συνήγαγε ότι οι καταγγελίες που αφορούν τις παραβάσεις, μεταξύ άλλων του άρθρου 99

19 Βλ., προσφάτως, απόφαση της 13ης Μαρτίου 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, σκέψη 35), και πρβλ. αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Cicala (C-482/10, EU:C:2011:868, σκέψη 17), της 18ης Οκτωβρίου 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, σκέψη 45), και της 15ης Νοεμβρίου 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, σκέψη 53).

20 Απόφαση της 13ης Μαρτίου 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

21 Όπ.π. (σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

22 Όπ.π. (σκέψη 38).

23 Βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2017, Europamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, σκέψη 30).

του νόμου περί υπηρεσιών πληρωμών, το οποίο εφαρμόζει το άρθρο 75 της οδηγίας 2007/64, μπορούν να αφορούν επίσης υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νόμισμα κράτους εκτός της Ένωσης, όπως η επίδικη στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρωμή, η οποία πραγματοποιήθηκε σε δολάρια Ηνωμένων Πολιτειών (USD).

74. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι, εν προκειμένω, υπάρχει βέβαιο συμφέρον να δοθεί ομοιόμορφη ερμηνεία στις διατάξεις που έχουν ληφθεί από το δίκαιο της Ένωσης προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον αποκλίνουσες ερμηνείες²⁴.

75. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

2. Επί της ουσίας του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

76. Όσον αφορά την ουσία του προδικαστικού ερωτήματος, πρέπει, κατά πρώτον, όπως ζήτησε το αιτούν δικαστήριο, να αποσαφηνιστεί η σχέση μεταξύ, αφενός, των διαδικασιών καταγγελίας που προβλέπονται στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64 και, αφετέρου, των διαδικασιών εξωδικαστικών προσφυγών που προβλέπονται στο άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64, και τούτο προκειμένου να διαπιστωθεί αν αρμόδια για τις καταγγελίες αρχή η οποία ορίστηκε βάσει του άρθρου 82 της οδηγίας 2007/84 μπορεί να επιλύει διαφορές μεταξύ ιδιωτών εφαρμόζοντας το άρθρο 75 της οδηγίας 2007/64.

77. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, όπως ορθώς παρατήρησαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Τσεχική Κυβέρνηση, ότι οι διαδικασίες καταγγελίας που προβλέπονται στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64 και εκείνες των εξωδικαστικών προσφυγών που προβλέπονται στο άρθρο 83 της οδηγίας αυτής επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς.

78. Οι πρώτες, όπως προκύπτει από το γράμμα των επίμαχων διατάξεων, καθώς και από την αιτιολογική σκέψη 50 της οδηγίας 2007/64, έχουν ως αντικείμενο την εξέταση των καταγγελιών που υποβάλλονται στην αρμόδια αρχή. Η εξέταση αυτή συνεπάγεται ότι η εν λόγω αρχή διαπιστώνει την ύπαρξη ή μη παραβάσεων, εκ μέρους του εμπλεκόμενου παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας 2007/64 και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, επιβάλλει αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις για τις τυχόν διαπιστωθείσες παραβάσεις.

79. Επομένως, σκοπός των διαδικασιών καταγγελίας είναι να διασφαλιστεί η αποτελεσματική τήρηση των προμνησθεισών διατάξεων του εθνικού δικαίου από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. Αντιθέτως, σκοπός των διαδικασιών αυτών δεν είναι η επίλυση διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των διάφορων ενδιαφερομένων στο πλαίσιο της παροχής των υπηρεσιών αυτών ούτε ο καθορισμός της αστικής ευθύνης για την προκληθείσα ζημία ούτε ακόμη η επιβολή μέτρων θεραπείας της κατάστασης που προκάλεσε η παράβαση.

80. Εξάλλου, τα ζητήματα αυτά εξετάζονται από τα αρμόδια εθνικά δικαιοδοτικά όργανα τα οποία επιλαμβάνονται ενδεχομένως της διαφοράς ή από τους οργανισμούς που είναι επιφορτισμένοι με την εξωδικαστική επίλυση διαφορών δυνάμει του άρθρου 83 της οδηγίας 2007/64.

²⁴ Πρβλ. απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 2017, Eurodamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, σκέψη 32). Εν προκειμένω, το συμφέρον αυτό ενισχύεται, κατά την άποψή μου, περαιτέρω από την περίπτωση ότι, όπως προεκτέθηκε, η οδηγία 2015/2366, η οποία κατήργησε την οδηγία 2007/64, επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων που αντιστοιχούν σε εκείνες που περιέχονται στον τίτλο IV της οδηγίας 2007/64, οι οποίες εφαρμόζονται πλέον, υπό καθορισμένες προϋποθέσεις, και σε υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες πραγματοποιούνται σε νόμισμα κράτους εκτός της Ένωσης (βλ. σημείο 40 των παρουσών προτάσεων).

81. Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αρμόδια για να εξετάζει τις καταγγελίες αρχή, η οποία ορίζεται βάσει του άρθρου 82 της οδηγίας 2007/64, μπορεί να επιλύει διαφορές μεταξύ ιδιωτών στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας μόνον εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ανέθεσε σε αυτήν και τον ρόλο του αρμόδιου οργανισμού για διαδικασίες εξωδικαστικών προσφυγών κατά το άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64. Η δυνατότητα αυτή προβλέπεται ρητώς στην προμνησθείσα αιτιολογική σκέψη 52 της οδηγίας αυτής.

82. Τούτου λεχθέντος, το τρίτο προδικαστικό ερώτημα προϋποθέτει, κατά δεύτερον, να καθοριστεί το περιεχόμενο των διαδικασιών καταγγελίας που προβλέπονται στα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64 και, ειδικότερα, να καθοριστεί αν, στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών, η αρμόδια αρχή μπορεί να εφαρμόζει το άρθρο 75 της οδηγίας αυτής, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα διαπίστωσης της ευθύνης για μη εκτέλεση ή εσφαλμένη εκτέλεση εντολής πληρωμής.

83. Συναφώς, όπως προεκτέθηκε στο σημείο 78 των παρουσών προτάσεων, οι αρμόδιες για την εξέταση των καταγγελιών αρχές πρέπει να διαπιστώνουν την ύπαρξη ή μη παραβάσεων, εκ μέρους του εμπλεκόμενου παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας 2007/64.

84. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών οφείλουν να συμμορφώνονται προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου και υπόκεινται στον έλεγχο των εν λόγω αρμόδιων αρχών όσον αφορά την εκ μέρους τους τήρηση των διατάξεων αυτών. Συναφώς, επισημαίνεται ότι ούτε το άρθρο 80 ούτε το άρθρο 81 της οδηγίας 2007/64 προβλέπει κάποιου είδους εξαιρέσεις αποκλείοντας κάποιες διατάξεις της οδηγίας 2007/64 από τον έλεγχο που ασκούν οι αρμόδιες αρχές. Αντιθέτως, το άρθρο 82, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής προβλέπει ρητώς ότι οι αρχές αυτές είναι αρμόδιες σε περίπτωση παράβασης της εθνικής νομοθεσίας η οποία εκδίδεται βάσει, μεταξύ άλλων, του τίτλου IV της οδηγίας 2007/64, στον οποίο περιέχεται το άρθρο της 75.

85. Κατά την άποψή μου, από τις ανωτέρω παρατηρήσεις προκύπτει ότι, σε περίπτωση παραλαβής καταγγελίας σχετικά με τη μη εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση εντολής πληρωμής, η αρμόδια αρχή δύναται, κατ' εφαρμογήν της εθνικής διάταξης περί μεταφοράς του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64, να ελέγξει το βάσιμο της καταγγελίας αυτής, καθορίζοντας, ενδεχομένως, το πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τη μη εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση της εντολής πληρωμής. Κάθε άλλη ερμηνεία θα στερούσε από την αρχή αυτή, χωρίς καμία νομική βάση, αρμοδιότητες οι οποίες ανατίθενται ρητώς σε αυτήν από την οδηγία 2007/64.

86. Εντούτοις, κατά τρίτον, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του τίτλου IV αυτής, όταν ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών δεν είναι καταναλωτής, τα μέρη μπορούν να συμφωνούν ότι ορισμένα άρθρα της οδηγίας αυτής, περιλαμβανομένου του άρθρου 75, δεν εφαρμόζονται εν όλω ή εν μέρει.

87. Η ratio της διάταξης αυτής προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 20 της οδηγίας 2007/64 κατά την οποία, «[δ]εδομένου ότι καταναλωτές και επιχειρήσεις δεν βρίσκονται στην ίδια θέση, δεν χρειάζονται το ίδιο επίπεδο προστασίας. Ενώ είναι σημαντικό να διασφαλίζονται τα δικαιώματα του καταναλωτή με διατάξεις από τις οποίες δεν επιτρέπεται παρέκκλιση με σύμβαση, είναι λογικό να αφήνονται οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις να συμφωνούν διαφορετικά».

88. Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, όταν ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών είναι καταναλωτής, η αρμόδια αρχή για να εξετάσει τις καταγγελίες διαθέτει πάντοτε την αρμοδιότητα να ελέγξει το βάσιμο καταγγελίας που αφορά μη εκτέλεση ή εσφαλμένη εκτέλεση εντολής πληρωμής κατ' εφαρμογήν της διάταξης του εθνικού δικαίου μεταφοράς του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64. Εντούτοις, στην περίπτωση που ο χρήστης δεν είναι καταναλωτής και η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου αυτού έχει αποκλειστεί συμβατικώς, τα κριτήρια που προβλέπονται στη διάταξη αυτή δεν θα εφαρμόζονται, εν όλω ή εν μέρει, κατά τη συμφωνία που συνήφθη μεταξύ των μερών.

89. Βάσει των πληροφοριών που περιέχονται στη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, αυτή είναι κατά τα φαινόμενα η κατάσταση στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, στην οποία τα μέρη συνήψαν σύμβαση διαχείρισης τρεχούμενου λογαριασμού προβλέπουσα ειδικούς κανόνες όσον αφορά την ευθύνη για μη εκτέλεση ή εσφαλμένη εκτέλεση εντολών πληρωμής.

90. Συναφώς, υπογραμμίζεται, εντούτοις, ότι στις παρατηρήσεις της η Λεττονική Κυβέρνηση υποστήριξε ότι, με τις συμβατικές ρήτρες που περιέχονταν στη σύμβαση τρεχούμενου λογαριασμού που συνήφθη μεταξύ του πελάτη και της αναιρεσείουσας τράπεζας, η τράπεζα δεν περιορίστηκε στο να παρεκκλίνει από τις διατάξεις της οδηγίας 2007/64, αλλά δημιούργησε ένα συμβατικό καθεστώς, το οποίο, όχι μόνο δεν συνάδει προς τις θεμελιώδεις εθνικές διατάξεις σχετικά με τη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά αντιβαίνει επίσης πλήρως στις αρχές στις οποίες βασίζεται η οδηγία 2007/64, καθόσον επιρρίπτει τις αρνητικές συνέπειες της μη εκτέλεσης ή της εσφαλμένης εκτέλεσης των εντολών πληρωμής αποκλειστικά και μόνο στον πελάτη.

91. Βεβαίως, δεν απόκειται στο Δικαστήριο, αλλά στο αιτούν δικαστήριο, να εκτιμήσει τη συμμόρφωση των συμβατικών ρητρών που συνήφθησαν μεταξύ των μερών προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου. Εντούτοις, συναφώς, επισημαίνεται ότι η ορθή λειτουργία και η αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών και, επομένως, γενικότερα η ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών πληρωμών που επιδιώκει η οδηγία²⁵ εξαρτώνται από την εμπιστοσύνη του χρήστη των υπηρεσιών πληρωμών ότι ο πάροχος, ο οποίος είναι γενικά το πρόσωπο που μπορεί να αποτιμήσει τους κινδύνους που συνεπάγεται η πράξη πληρωμής, θα εκτελέσει την πράξη πληρωμής ορθώς και εντός του συμφωνηθέντος χρόνου²⁶.

92. Πέραν της περίπτωσης των καταναλωτών, οι οποίοι χρήζουν αυξημένου επιπέδου προστασίας, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ παρόχων υπηρεσιών πληρωμών και άλλων προσώπων, η οδηγία 2007/64 επιδιώκει την εξεύρεση ισορροπίας μεταξύ του σκοπού της διασφάλισης της ορθής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών πληρωμών και του σεβασμού της συμβατικής ελευθερίας των ενδιαφερομένων²⁷. Υπ' αυτή την έννοια πρέπει, κατά την άποψή μου, να ερμηνευθεί η διάταξη του άρθρου 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64.

93. Στο πλαίσιο αυτό, εκτιμώ ότι, κατά την εκτίμηση των συμβατικών ρητρών που αφορούν τις υπηρεσίες πληρωμών, οι οποίες συνάπτονται από τα μέρη κατά την άσκηση της ελευθερίας που τους παρέχουν οι εθνικές διατάξεις μεταφοράς της οδηγίας 2007/64, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις αυτές. Από την άποψη αυτή, αμφιβάλλω για τη συμβατότητα προς τις εθνικές διατάξεις μεταφοράς της οδηγίας 2007/64 –και, ειδικότερα, το άρθρο 51, παράγραφος 1, αυτής– συμβατικού καθεστώτος για την ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, συναφθέντος κατ' εφαρμογήν των εθνικών διατάξεων μεταφοράς του άρθρου 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, το οποίο επιρρίπτει τις αρνητικές συνέπειες της μη εκτέλεσης ή της εσφαλμένης εκτέλεσης των εντολών πληρωμής αποκλειστικά και μόνο στον πελάτη και το οποίο μπορεί να είναι επιζήμιο για την ορθή λειτουργία και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων πληρωμών και, επομένως, εμμέσως, της ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών πληρωμών.

94. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η αρμόδια για να εξετάζει τις καταγγελίες αρχή, η οποία ορίζεται βάσει του άρθρου 82 της οδηγίας 2007/64, μπορεί να επιλύει διαφορές μεταξύ ιδιωτών στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας μόνον εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ανέθεσε σε αυτήν και τον ρόλο του αρμόδιου φορέα για διαδικασίες εξωδικαστικών προσφυγών κατά το άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64. Σε περίπτωση καταγγελίας σχετικά με τη μη εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση εντολής

25 Βλ. αιτιολογική σκέψη 1 της οδηγίας. Σχετικά με τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2007/64, βλ., επίσης, απόφαση της 11ης Απριλίου 2019, *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, σκέψη 45).

26 Πρβλ. αιτιολογική σκέψη 46 της οδηγίας 2007/64.

27 Βλ., για παράδειγμα, αιτιολογική σκέψη 47, *in fine*, της οδηγίας 2007/64.

πληρωμής, η αρμόδια αρχή δύναται, κατ' εφαρμογή της εθνικής διάταξης εφαρμογής του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64, να ελέγξει το βάσιμο της καταγγελίας αυτής, καθορίζοντας, ενδεχομένως, το πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τη μη εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση της εντολής πληρωμής. Εντούτοις, αυτό δεν είναι εφικτό, στην περίπτωση που ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών δεν είναι καταναλωτής, εάν τα μέρη συμφώνησαν να αποκλείσουν την εφαρμογή της εθνικής διάταξης μεταφοράς του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64. Απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει τη συμβατότητα τέτοιων συμφωνιών των μερών προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, περιλαμβανομένων των διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας 2007/64.

Δ. Επί του τετάρτου προδικαστικού ερωτήματος

95. Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 80 έως 83 της οδηγίας 2007/64 έχουν την έννοια ότι στις προβλεπόμενες σε αυτά διαδικασίες καταγγελίας η αρμόδια αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη τη διαιτητική απόφαση με την οποία επιλύεται διαφορά μεταξύ του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών²⁸.

96. Το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, εάν η αρμόδια για την εξέταση των καταγγελιών αρχή, κατά τα άρθρα 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64, δύναται να εφαρμόζει τις εθνικές διατάξεις εφαρμογής του άρθρου 75, πρέπει να καθοριστεί αν αυτή οφείλει να λαμβάνει υπόψη διαιτητική απόφαση, όπως αυτή που εκδόθηκε στην υπό κρίση υπόθεση, με την οποία επιλύεται διαφορά μεταξύ του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και του χρήστη των υπηρεσιών αυτών.

97. Συναφώς, επισημαίνεται ότι ούτε η οδηγία 2007/64 ούτε οποιαδήποτε άλλη διάταξη του δικαίου της Ένωσης περιέχουν ενδείξεις ως προς το ζήτημα αυτό.

98. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, ελλείπει κανόνων του δικαίου της Ένωσης, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να θεσπίζει τις δικονομικές προϋποθέσεις για την άσκηση των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στην κατοχύρωση της προστασίας των δικαιωμάτων τα οποία αντλούν οι ιδιώτες από πράξη του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι η οδηγία 2007/64, τηρουμένων των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας²⁹.

99. Επομένως, απόκειται, καταρχήν, στο δίκαιο κάθε κράτους μέλους να καθορίζει την αξία διαιτητικής απόφασης στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας των άρθρων 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64.

100. Πάντως, κατά τη ρύθμιση των διαδικασιών αυτών, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2007/64 και, επομένως, δεν πρέπει να θίγουν τα καθήκοντα, που μνημονεύθηκαν στα σημεία 78, 79 και 84 των παρούσων προτάσεων, τα οποία ασκούν οι αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας ούτε τις αρμοδιότητες που αναθέτουν οι διατάξεις της οδηγίας 2007/64 στις εν λόγω αρχές με σκοπό την άσκηση των καθηκόντων αυτών.

101. Συναφώς, πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι, όπως επισημάνθηκε στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος³⁰, οι διαδικασίες καταγγελίας και οι διαδικασίες επίλυσης διαφορών επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς. Κατά την άποψή μου, από την ανάλυση των σκοπών αυτών συνάγεται ότι, προκειμένου να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2007/64, η οποία μνημονεύεται στο προηγούμενο σημείο των παρούσων προτάσεων, ο «αστικού δικαίου» σκοπός

²⁸ Και το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα περιέχει τη φράση «όταν ασκεί τα προβλεπόμενα στα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας [2007/64] εποπτικά καθήκοντα». Για τους λόγους που εκτέθηκαν στα σημεία 45 έως 49 των παρούσων προτάσεων, το μέρος αυτό του προδικαστικού ερωτήματος είναι, κατά την άποψή μου, απαράδεκτο. Για τους λόγους που εκτέθηκαν στα σημεία 51 έως 57 των παρούσων προτάσεων, το μέρος αυτό του προδικαστικού ερωτήματος είναι επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελές στην κύρια δίκη (βλ. υποσημείωση 18 των παρούσων προτάσεων).

²⁹ Βλ. προσφάτως, κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιουνίου 2019, Craeynest κ.λπ. (C-723/17, EU:C:2019:533, σκέψη 54).

³⁰ Βλ. σημεία 76 έως 81 των παρούσων προτάσεων.

που επιδιώκουν οι εξωδικαστικές διαδικασίες, ήτοι ο σκοπός της επίλυσης των διαφορών μεταξύ παρόχων υπηρεσιών πληρωμών και χρηστών, δεν πρέπει να θίγει τον «δημοσίου δικαίου» σκοπό που επιδιώκουν οι διαδικασίες καταγγελίας, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της αποτελεσματικής τήρησης από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών των εθνικών διατάξεων μεταφοράς της οδηγίας 2007/64. Ως εκ τούτου, εκτιμώ ότι η δικονομική αυτοτέλεια των κρατών μελών δεν μπορεί να φθάνει στο σημείο να υποχρεώνει αρμόδια αρχή, στο πλαίσιο διαδικασίας καταγγελίας, να συμμορφώνεται προς διαιτητική απόφαση η οποία δεν συμφωνεί προς τα πορίσματα της διαδικασίας καταγγελίας.

102. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι απόκειται, καταρχήν, στο δίκαιο κάθε κράτους μέλους να καθορίζει την αξία διαιτητικής απόφασης στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας των άρθρων 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64. Κατά τη ρύθμιση του ζητήματος αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2007/64 και, επομένως, δεν πρέπει να θίγουν τα καθήκοντα που ασκούν οι αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο διαδικασίας καταγγελίας, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμορφωθεί προς διαιτητική απόφαση η οποία δεν συμφωνεί προς τα πορίσματα της διαδικασίας καταγγελίας.

IV. Πρόταση

103. Λαμβανομένων υπόψη των παρατηρήσεων που προεκτέθηκαν προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα ερωτήματα που υπέβαλε το Augstākā tiesa (Ανώτατο Δικαστήριο, Λεττονία) ως εξής:

- 1) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι δεν αντιβαίνει σε αυτό εθνική νομοθεσία η οποία αναθέτει στην αρχή που είναι αρμόδια, βάσει των άρθρων 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64, για να εξετάζει τις καταγγελίες σε σχέση με προβαλλόμενες παραβάσεις, εκ μέρους παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, των εθνικών διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας αυτής, την αρμοδιότητα να εξετάζει καταγγελίες –και, επομένως, να διαπιστώνει παραβάσεις του νόμου και να επιβάλλει κυρώσεις– συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αφορούν υπηρεσίες πληρωμών που δεν πραγματοποιούνται σε ευρώ ή σε νόμισμα κράτους μέλους.
- 2) Η αρμόδια για να εξετάζει τις καταγγελίες αρχή, η οποία ορίζεται βάσει του άρθρου 82 της οδηγίας 2007/64, μπορεί να επιλύει διαφορές μεταξύ ιδιωτών στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας μόνον εάν το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ανέθεσε σε αυτήν και τον ρόλο του αρμόδιου οργανισμού για διαδικασίες εξωδικαστικών προσφυγών κατά το άρθρο 83 της οδηγίας 2007/64. Σε περίπτωση καταγγελίας σχετικά με μη εκτέλεση ή εσφαλμένη εκτέλεση εντολής πληρωμής, η αρμόδια αρχή δύναται, κατ' εφαρμογή της εθνικής διάταξης εφαρμογής του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64, να ελέγξει το βάσιμο της καταγγελίας αυτής, καθορίζοντας, ενδεχομένως, το πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τη μη εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση της εντολής πληρωμής. Εντούτοις, αυτό δεν είναι εφικτό στην περίπτωση που ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών δεν είναι καταναλωτής, εάν τα μέρη συμφώνησαν να αποκλείσουν την εφαρμογή της εθνικής διάταξης μεταφοράς του άρθρου 75 της οδηγίας 2007/64. Απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει τη συμβατότητα τέτοιων συμφωνιών των μερών προς τις διατάξεις του εθνικού δικαίου, περιλαμβανομένων των διατάξεων εφαρμογής της οδηγίας 2007/64.
- 3) Απόκειται, καταρχήν, στο δίκαιο κάθε κράτους μέλους να καθορίζει την αξία διαιτητικής απόφασης στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας των άρθρων 80 έως 82 της οδηγίας 2007/64. Κατά τη ρύθμιση του ζητήματος αυτού, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας 2007/64 και, επομένως, δεν πρέπει να θίγουν τα καθήκοντα που ασκούν οι αρμόδιες αρχές στο πλαίσιο των διαδικασιών καταγγελίας. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο διαδικασίας καταγγελίας, η αρμόδια αρχή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμορφωθεί προς διαιτητική απόφαση η οποία δεν συμφωνεί προς τα πορίσματα της διαδικασίας καταγγελίας.